

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-84-160>

УДК 338.24:336.744(477)

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ КРИПТОВАЛЮТ: СУТНІСТЬ, МЕХАНІЗМ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ В УКРАЇНІ

STATE REGULATION OF THE CRYPTOCURRENCY MARKET: ESSENCE, MECHANISM AND FEATURES OF IMPLEMENTATION IN UKRAINE

Садчикова Ірина Володимирівна

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Національний університет «Чернігівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5144-1306>

Поцелуйко Ігор Володимирович

докторант кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Національний університет «Чернігівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-7884-747X>

Sadchykova Iryna, Potseluko Ihor
Chernihiv Polytechnic National University

У статті досліджено теоретичні та практичні засади державного регулювання ринку віртуальних активів, що є одним із найбільш динамічних сегментів сучасної глобальної фінансової системи. Графічно представлена класифікація підходів до регулювання ринку криптовалют в Україні. Детально проаналізовано механізм регулювання, який охоплює: інституційне забезпечення через розподіл повноважень між Національним банком України та Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку та інструментарій, шляхом ліцензування постачальників послуг, пов'язаних із віртуальними активами, фінансовий моніторинг та оподаткування операцій. Досліджена взаємодія та досвід впливу механізмів країн ЄС та США на світові стандарти формування ринку криптовалют. Сформовано основні шляхи гармонізації українського законодавства у сфері державного регулювання ринку криптовалют з європейськими та американськими нормами.

Ключові слова: віртуальні активи, криптовалюта, блокчейн, цифрові активи, токенизація, фінансовий моніторинг, криптобіржа, валютне регулювання, цифрова стійкість, цифрова трансформація, економічна безпека держави.

The article examines the theoretical and practical principles of state regulation of the virtual asset market, which is one of the most dynamic segments of the modern global financial system. The classification of approaches to regulating the cryptocurrency market in Ukraine is graphically presented. The regulatory mechanism is analyzed in detail, which includes: institutional support through the division of powers between the National Bank of Ukraine (NBU) and the National Securities and Stock Market Commission (NSSMC) and tools through licensing of virtual asset service providers (VASP), financial monitoring (AML/CFT) and taxation of transactions. The interaction and experience of the influence of the mechanisms of the EU countries (MiCA) and the USA on the global standards of the formation of the cryptocurrency market are studied. The main ways of harmonizing Ukrainian legislation in the field of state regulation of the cryptocurrency market with European and American standards are formed. Special attention is paid to the specifics of the implementation of regulation in Ukraine. The process of implementing the Law "On Virtual Assets" and its adaptation to European standards, in particular the MiCA Regulation (Markets in Crypto-Assets), is highlighted. The study identified key problems that hinder the development of the market: the lack of finally agreed tax rules, the risks of high volatility, and the difficulty of identifying ultimate beneficiaries in decentralized networks. It is substantiated that the optimal regulatory model for Ukraine should be "stimulating", not "repressive", in order to bring the market out of the shadows and create an attractive climate for foreign investments. It is highlighted that the adaptation of Ukrainian legislation to EU standards is a strategic priority for the integration of the domestic crypto market into a single European digital space. It is proven that effective regulation in Ukraine should be based



on a balance between strict control and stimulation of innovation. The model of “regulatory sandboxes” is proposed as a tool for testing new types of virtual assets without risk for the entire financial system.

Keywords: virtual assets, cryptocurrency, blockchain, digital assets, tokenization, financial monitoring, crypto exchange, currency regulation, digital sustainability, digital transformation, economic security of the state.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток глобального ринку віртуальних криптоактивів та їхня інтеграція у світову фінансову систему, створюють принципово нові виклики для традиційних інститутів державного управління. Україна є одним із найбільших майданчиків у світі, де спостерігається значна неврегульованість високого рівня фактичного використання ринку криптовалют та відсутністю дієвого механізму їх правового та економічного регулювання. Проблема полягає у необхідності пошуку оптимального балансу між забезпеченням національної фінансової безпеки, запобіганням відмиванню доходів отриманих злочинним шляхом і збереженням сталого інноваційного потенціалу цифрової економіки. Існуючий стан нормативно-правової бази в Україні, характеризується фрагментарністю, що створює правову невизначеність для суб'єктів господарювання та перешкоджає повноцінному оподаткуванню операцій з віртуальними активами. Недостатня теоретична урегульованість сутності понять «криптовалюта» та «віртуальний актив» у науковій літературі та законодавстві, призводить до термінологічної плутанини. Вирішення цих питань, дозволить трансформувати ринок криптовалют із зони високого ризику в ефективний інструмент стимулювання економічного зростання держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження концептуальних основ та практичних аспектів державного регулювання ринку криптовалют, розглядаються широким колом вітчизняних науковців. Зокрема, наукові та практичні здобутки В.Ф. Борщ [17], І.Р. Макогонюк, [7] та С.О. Грицай [3], направлені на формування сучасного правового поля, щодо тлумачення, впровадження та обігу різних типів криптовалют, шляхом інтеграції успішних кейсів зарубіжних законодавчих норм у вітчизняну правову систему. Вчені В.О. Мандрик та В.П. Мороз [10], Р.В. Лук'янчук [6], О.О. Кунішнікова та Д.А. Кобильнік [18], досліджуючи сучасні тенденції розвитку вітчизняного ринку цифрових активів, пропонують різні законодавчі ініціативи, щодо регулювання обігу криптовалют в Україні, а також висвітлюють схожі проблеми та перспективи їх розвитку. І. Шепель [5], О.Н. Кор-

кушко та Л.А. Кушнір [15], Л.Л. Нескороджена, Б.О. Бонь, та О.М. Кононець [13] у своїх працях, роблять акцент на оновленні діючої системи оподаткування, яка б відповідала сучасним вимогам роботи з цифровими активами. Узагальнюючи думки приведених вчених, зазначимо, що державне регулювання ринку криптовалют в Україні перебуває у фазі активної трансформації – від «сірої зони» до повної інтеграції в європейське правове поле, що дасть змогу українським криптокомпаніям працювати на ринку ЄС без додаткових ліцензій.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Питання державного регулювання криптоактивів є одним із найдинамічніших викликів для сучасної фінансової системи України. Попри активні кроки держави, стрімкий розвиток технологій значно випереджає наявні темпи нормативного закріплення правил взаємодії суб'єктів криптовалютного ринку. До сьогодні залишається дискусійним питання остаточного визначення правової природи та сутності криптовалют, що перешкоджає їхній однозначній класифікації як майна, нематеріального блага чи специфічного фінансового інструменту. Відсутність чітко встановленого механізму оподаткування операцій з віртуальними активами створює ситуацію правової невизначеності як для індивідуальних інвесторів, так і для професійних учасників ринку. Потребує детального опрацювання алгоритм імплементації європейських норм Регламенту MiCA в українське законодавче поле з урахуванням національної специфіки та воєнного стану. Недосконалою є процедура ідентифікації та верифікації власників криптогаманців, що ускладнює ефективну протидію відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом. Ці та інші дискусійні питання, потребують детального теоретичного висвітлення, підкреслюючи вагомність вибраної теми дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є теоретичне дослідження концептуальних основ та практичних аспектів державного регулювання ринку криптовалют в Україні.

Вклад основного матеріалу дослідження. Стрімка цифровізація світової економіки, зумовила появу нових цифрових

фінансових інструментів обміну та накопичення, які докорінно змінили традиційні уявлення про природу грошей та майна. Поява технології розподіленого реєстру – блокчейн, стала каталізатором виникнення специфічних цифрових сутностей, що функціонують поза межами класичних банківських систем. Центральними елементами такої трансформації виступають «криптовалюта» та «віртуальний актив», які, попри спільну технологічну основу, мають відмінне концептуальне наповнення в науковому сенсі та вітчизняному нормативному полі.

У науковій літературі, криптовалюта найчастіше розглядається як децентралізований цифровий замітник грошей, що базується на криптографічних методах захисту. Науковці акцентують увагу на її функціональних властивостях – здатності виступати засобом платежу, мірою вартості та засобом заощадження. Водночас світові економісти та аналітики цифрового валютного ринку підкреслюють специфічність її емісії, яка не залежить від волі державних інституцій, що робить криптовалюту унікальним об'єктом, який балансує між статусом «цифрового товару» та «цифрових грошей».

Натомість поняття віртуальний актив є значно ширшим за своїм обсягом. Більшість видатних вчених-економістів, трактують його, як особливий вид нематеріального блага, що існує виключно в електронній формі та має певну вартість. Віртуальні активи охоплюють не лише цифрові валюти, а й токенизовані права на реальні активи, ігрові предмети чи унікальні цифрові об'єкти (NFT).

Таким чином, наукова спільнота схиляється до того, що віртуальний актив – це родове поняття, тоді як криптовалюта є лише одним із його специфічних видів.

В українському правовому полі, базовим документом, що регулює відносини у сфері ринку цифрових віртуальних активів є Закон України «Про віртуальні активи», прийнятий у 2022 році, але більшість його положень набудуть чинності після внесення змін до Податкового кодексу. На вітчизняному законодавчому рівні, віртуальний актив визначено як нематеріальне благо, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі. Це формулювання демонструє прагнення держави інтегрувати нові цифрові явища у класичну цивілізаційну парадигму [1; 2].

Варто зазначити, що в офіційному тексті Закону України «Про віртуальні активи» тер-

мін «криптовалюта» відсутній, замість нього вжитий ширший термін «незабезпечений віртуальний актив» [3]. Таке формулювання зумовлено необхідністю дотримання принципів технологічної нейтральності та відповідності міжнародним стандартам FATF. Це дозволяє охопити та врегулювати максимально широке коло цифрових фінансових інструментів, не обмежуючись лише тими, які претендують на роль платіжного засобу, задля забезпечення прозорості фінансових операцій.

Актуальність чіткого розмежування цих понять посилюється вимогами європейського законодавства, зокрема регламенту MiCA (Markets in Crypto-Assets). Україна, як кандидат на вступ до ЄС, має гармонізувати власну нормативну базу з європейськими стандартами, де особлива увага приділяється класифікації цифрових активів залежно від їхніх функцій та ризиків. Розуміння специфіки, нюансів між технічним змістом криптовалют та правовим статусом віртуальних активів, стає фундаментом для побудови ефективної системи оподаткування та захисту прав міжнародних та вітчизняних інвесторів в майбутньому.

Регулювання ринку криптовалют (віртуальних активів) в Україні проходить прискорений шлях від повної відсутності правового поля до розробки детального законодавства, що гармонізується з європейськими стандартами. Науковці та експерти класифікують підходи до цього процесу за рівнем державного втручання та свободи учасників ринку.

Основні підходи до класифікації стратегій регулювання можна розділити на такі: ліберальний, обмежувальний та поміркований, кожен з яких відображає певний рівень втручання держави в управління децентралізованими цифровими фінансовими інструментами [4].

Ліберальний підхід домінував на ранніх етапах розвитку криптовалют в Україні. Він передбачає мінімальне втручання регуляторів, низькі податкові ставки та відсутність жорстких вимог до ідентифікації користувачів. Головна мета – перетворення країни на глобальний криптохаб, залучаючи іноземні інвестиції та блокчейн-стартапи. У межах цього підходу криптоактиви розглядаються як інструмент економічного зростання, а ризики вважаються прийнятною ціною за технологічне лідерство.

Обмежувальний підхід спрямований на максимальний контроль за грошовими пото-

ками. Його представники, наполягають на високих ставках оподаткування (на рівні звичайних доходів – 18 % ПДФО) та жорсткій звітності для постачальників послуг віртуальних активів (VASP) [5]. Цей підхід розглядає криптовалюту насамперед як загрозу монетарній стабільності гривні та потенційний канал для виведення капіталу. Він передбачає заборону використання криптоактивів як засобу платежу та встановлення суворих санкцій за порушення правил декларування, що ми спостерігаємо в законопроектах, запланованих до ухвалення у 2026 році.

Поміркований підхід є найбільш актуальним для України сьогодні. Він базується на принципі «розумного регулювання» та адаптації європейських норм MiCA [6]. Ця стратегія передбачає легалізацію ринку, але з чіткими правилами: обов'язкова реєстрація бірж, захист прав інвесторів та прозоре оподаткування прибутку (різниці між ціною купівлі та продажу).

Прикладом такого підходу є пропозиція впровадити пільговий перехідний період у 2026 році (наприклад, ставка 5 % для тих, хто виходить із «тіні»), з подальшим переходом до стандартних європейських норм [7]. Це дозволяє державі отримати податки, а бізнесу – легальний статус.

Відсутність єдиного погляду на проблему свідчить про складність питання, де необхідно збалансувати економічну свободу з вимогами національної безпеки та міжнародними зобов'язаннями. Сучасна класифікація регуляторних підходів в Україні є гібридною. Вона намагається поєднати інноваційність цифрової трансформації з консервативною надійністю класичного фінансового контролю, створюючи унікальний фундамент для легалізації ринку, що перебуває в очікуванні остаточного введення в дію оновленого профільного закону (рис. 1).

Держава має виступати модератором діалогу на ринку криптовалют між розробниками, інвесторами та традиційним банківським сектором [8]. Від того, наскільки адаптивними будуть ці функції сьогодні, залежить місце країни в цифровій економіці майбутнього. Основними функціями держави у цій сфері є: контрольна, стимулююча та захисна.

Контрольна функція націлена на моніторинг операцій та забезпечення прозорості ринку криптовалют. Держава діє як «арбітр», що запобігає використанню криптоактивів у протиправних цілях. До основних її особливостей можемо віднести: нагляд за AML/

KYC, тобто впровадження правила «знай свого клієнта» та боротьба з відмиванням грошей, оскільки в такому випадку криптобіржі зобов'язані ідентифікувати користувачів; оподаткування, а саме розробка механізмів фіксації прибутку від операцій з криптовалютами та нарахування податків; ліцензування шляхом видачі дозволів постачальникам послуг, пов'язаних із віртуальними активами (VASP), для роботи в правовому полі.

Стимулююча функція, спрямована на розвиток технологій (Blockchain, WEB-3), оскільки це залучає інвестиції та створює нові робочі місця. До основних її особливостей можемо віднести: створення «регуляторних пісочниць» через спеціальні правові режими, де стартапи можуть тестувати інноваційні продукти без ризику отримати величезні штрафи за порушення застарілих норм; інституційне визнання через легалізацію статусу віртуальних активів, що дозволяє бізнесу офіційно приймати оплату в крипто та залучати банківське обслуговування; створення власних цифрових валют центральних банків (наприклад, е-Гривня), що стимулює цифровізацію економіки.

Захисна функція орієнтована на мінімізацію ризиків, пов'язаних із волатильністю та шахрайством. До основних її особливостей можемо віднести: захист прав споживачів, шляхом створення правових механізмів для повернення коштів у разі злому бірж або недобросовісних дій емітентів токенів; протидія шахрайству через постійний моніторинг та блокування фінансових пірамід та фейкових ICO/IEO; інформаційна безпека, яка буде встановлювати стандарти кібербезпеки для компаній, які зберігають кошти клієнтів (кастодіанів).

Для легальної роботи в Україні постачальники послуг віртуальних активів (VASP), зокрема криптобіржі та обмінники, мають пройти процедуру авторизації. Головним регулятором є НКЦПФР (Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку). Для певних типів активів (наприклад, стейблкоїнів, що прирівняні до електронних грошей) регулятором виступає НБУ. Для отримання ліцензії необхідно мати зареєстровану юридичну особу в Україні, підтверджений статутний капітал (сума залежить від типу послуг), бездоганну ділову репутацію бенефіціарів та керівників, а також прозору структуру власності.

З 2026 року буде впроваджено чітку модель, де об'єктом оподаткування є інвести-

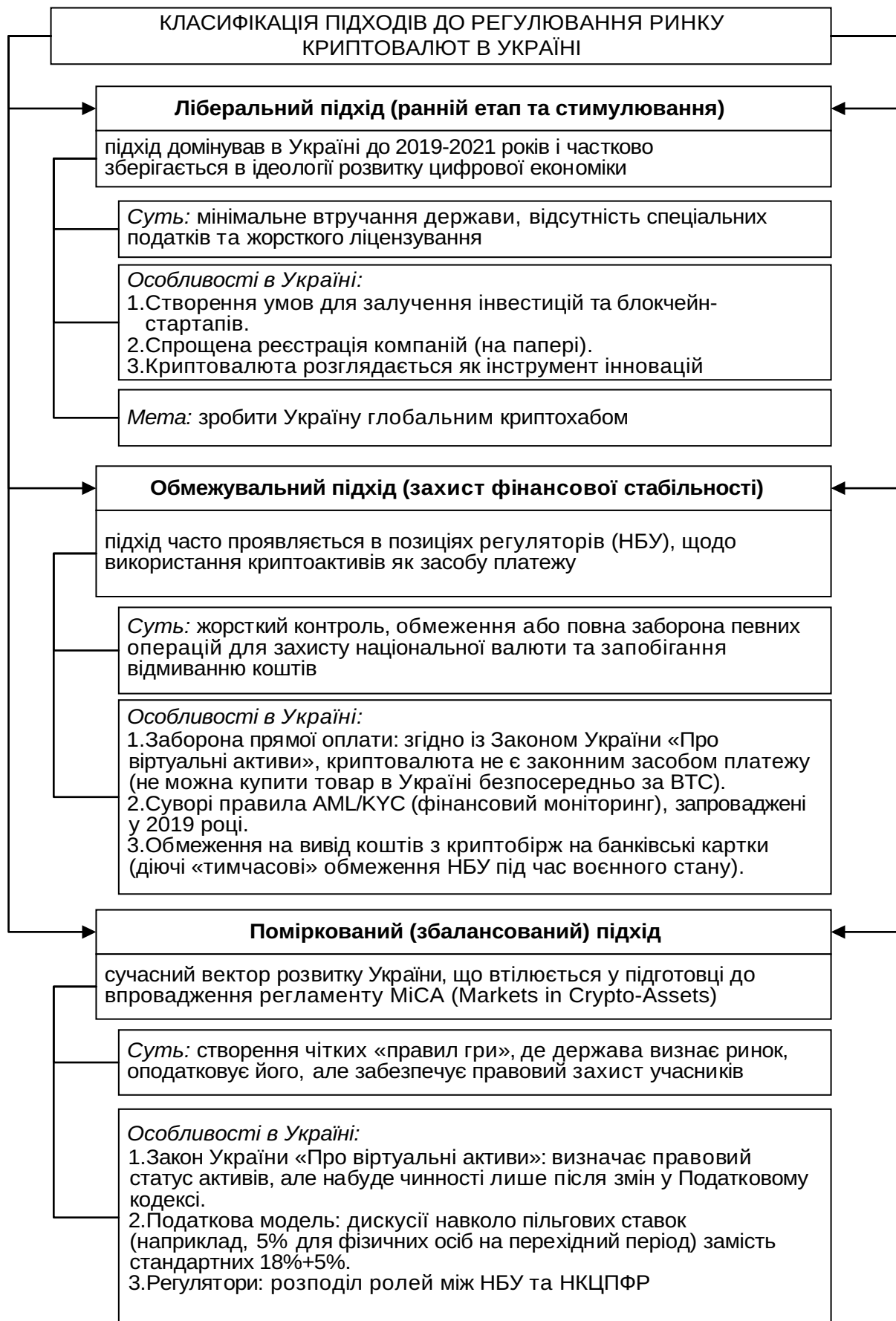


Рис. 1. Класифікація підходів до регулювання ринку криптовалют в Україні

Джерело: сформовано авторами на основі [9; 10; 11; 12]

ційний прибуток (позитивна різниця між доходом від продажу та витратами на придбання криптовалюти) [13].

В приведеній моделі, для фізичних осіб базова ставка оподаткування становить 18 % ПДФО + 5 % військовий збір (сумарно 23%). Проте діє пільговий період або «амністія» для активів, задекларованих вперше (ставка може бути знижена до 5% у певних випадках). Для юридичних осіб, базова ставка оподаткування представлена податком на прибуток – 18 %. Щодо сплати ПДВ, то операції з обміну віртуальних активів і навпаки, ПДВ не обкладаються (крім операцій з NFT або активів, що дають право на товари/послуги). При спрощеній системі оподаткування – платникам єдиного податку (ФОП 1-3 груп) операції з криптовалюти офіційно заборонені.

Крипторіжжі в Україні офіційно визнані суб'єктами первинного фінансового моніто-

рингу (СПФМ). Це зобов'язує їх впроваджувати суворі процедури перевірки. KYC (Know Your Customer) – обов'язкова верифікація особи (паспорт, Дія, біометрія) перед початком торгів. AML (Anti-Money Laundering) – відстеження походження коштів. Біржі використовують блокчейн-аналітику (наприклад, Chainalysis) для маркування «брудних» монет (Mixers, Darknet). Порогові операції: транзакції на суму понад 400 000 грн підлягають обов'язковій перевірці та звітуванню до служби Держфінмоніторингу.

Архітектура державного регулювання ринку віртуальних активів (криптовалют) вибудована за принципом розподілу повноважень між ключовими фінансовими інституціями (таблиця 1).

Протягом періоду 2024-2027 років, світовий ринок криптовалют переживатиме етап «великої стабілізації». Вектор руху задають

Таблиця 1

Органи державного регулювання віртуальних активів (криптовалют)

Державні органи регулювання	Сутність (роль) у регулюванні віртуальних активів	Операції, що підлягають регулюванню
Національний банк України (НБУ)	відіграє роль «фундаментального» регулятора, що відповідає за стабільність грошової системи та інтеграцію криптоактивів у фінансовий сектор. Він відповідає за віртуальні активи, що забезпечені валютними цінностями (наприклад, стейблкоїни), та токени електронних грошей (EMT)	- визначення порядку обміну криптовалют на фіатні гроші (гривню, долар тощо); - встановлення вимог до кібербезпеки для постачальників послуг; - нагляд за платіжними операціями з використанням цифрових активів; - захист золото-валютних резервів від ризиків, що несе волатильність крипторинку.
Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР)	є головним державним регулятором для більшості типів віртуальних активів.	- видача дозволів постачальникам послуг; - ведення Державного реєстру постачальників послуг,
Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР)	НКЦПФР відповідає за незабезпечені віртуальні активи (наприклад, Bitcoin, Ethereum), а також активи, що мають ознаки фінансових інструментів (security-токени)	пов'язаних з обігом віртуальних активів; - здійснення перевірок діяльності криптокомпаній, накладання штрафів за порушення правил ринку; - розробка правил емісії токенів та вимог до розкриття інформації.
Державна служба фінансового моніторингу	виконує функцію «фільтра», який стежить за чистотою капіталу на ринку криптовалют. Держфінмоніторинг здійснює контроль за дотриманням норм AML (протидія відмиванню доходів) та CFT (боротьба з фінансуванням тероризму)	- моніторинг підозрілих транзакцій на великі суми або з використанням гаманців із «чорних списків»; - впровадження процедур KYC (Знай свого клієнта) для українських крипторіжжі; - аналіз ризиків використання віртуальних активів для обходу міжнародних санкцій.

Джерело: сформовано автором на основі [14; 18]

два головні полюси: Європейський Союз із його регламентом MiCA та США з їхнім новим законодавством (CLARITY Act). Зупинимось детальніше на цих механізмах впливу

на глобальні стандарти ринку криптовалют (рис. 2).

Світовий ринок криптовалют перейшов від питання «чи забороняти криптовалюти?»

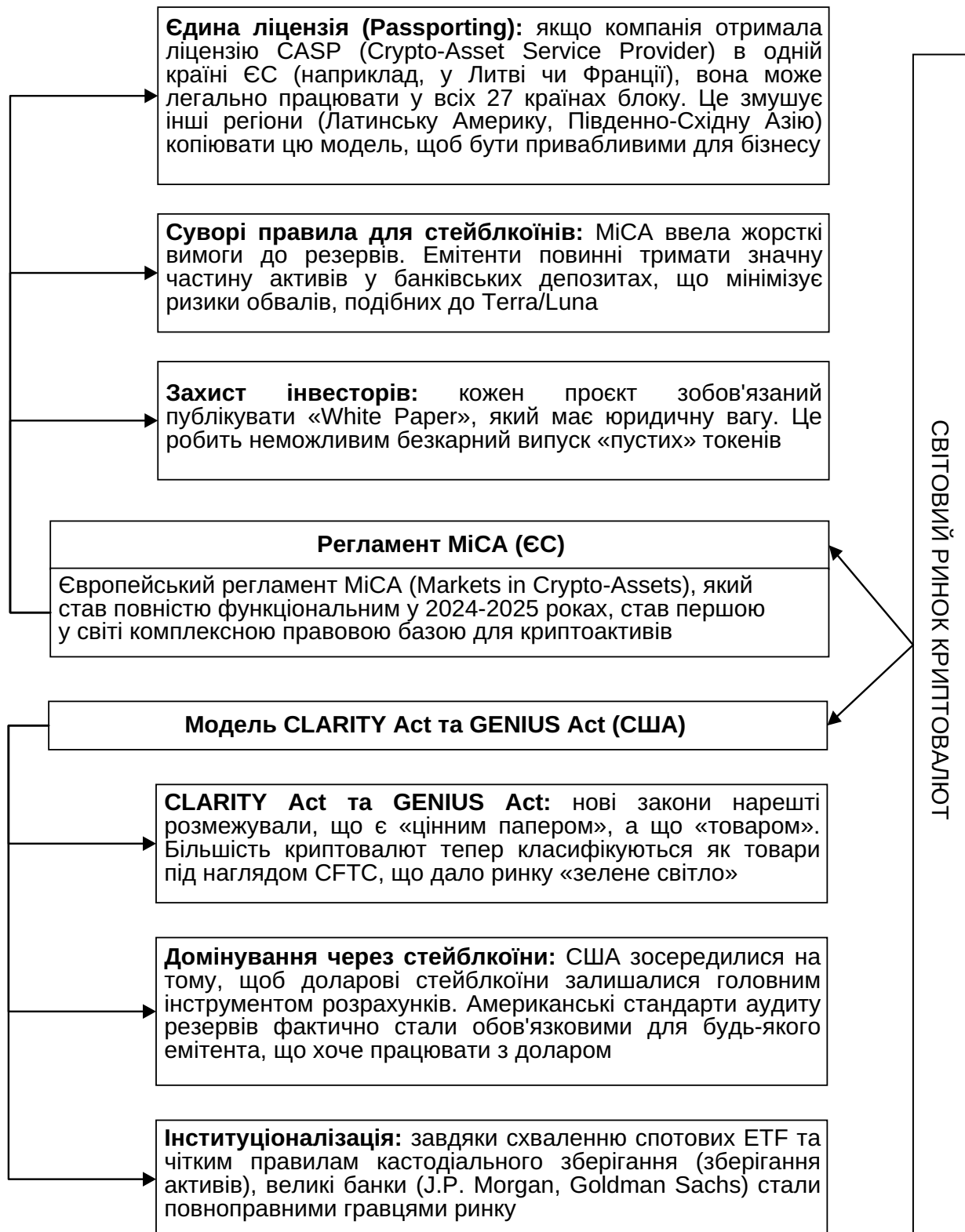


Рис. 2. Міжнародний досвід впливу механізмів країн ЄС (MiCA) та США на світові стандарти формування ринку криптовалют

Джерело: сформовано автором на основі [8; 15; 16]

до питання «як ними ефективно керувати?». МіСА дала ринку передбачуваність, а США – інституційну ліквідність. Взаємодія цих двох моделей створює потужний імпульс для глобальної гармонізації правил взаємодії світового ринку криптовалют.

Запровадження чітких вимог до емітентів стейблкоїнів, верифікації користувачів та прозорості транзакцій стає обов'язковою умовою для інтеграції криптовалют у традиційну фінансову систему. Для ринків, що розвиваються, досвід ЄС та США став дорожньою картою. Ми спостерігаємо явище «регуляторної дифузії», коли менші країни не створюють правила з нуля, а копіюють найбільш вдалі елементи європейського чи американського досвіду. Це мінімізує ризики регуляторного арбітражу, коли компанії переходять у «сірі» юрисдикції, оскільки великі ринки тепер вимагають відповідності суворим глобальним нормам.

Європейський регламент МіСА виконує роль своєрідного «технічного креслення», яке дозволяє іншим юрисдикціям уникнути помилок при створенні власних регуляторних пісочниць. Завдяки введенню єдиного паспорта для криптокомпаній у межах ЄС, цей документ фактично диктує умови функціонування ринку: від суворих вимог до капіталу емітентів до екологічних стандартів майнінгу. Це змушує глобальні криптобіржі переглядати свою внутрішню політику, щоб відповідати європейським критеріям, навіть якщо їхній головний офіс знаходиться за межами Європи.

З іншого боку, підхід США додає системі динамічності та прецедентної ваги. Хоча американське регулювання часто виглядає фрагментованим через суперечки між різними відомствами, саме воно визначає межу між криптовалютою як товаром та криптовалютою як цінним папером. Спільний вплив цих двох

полісів створює умови, за яких «сірі зони» для криптобізнесу стрімко звужуються. Це веде до поступового витіснення непрозорих гравців і формування нового цифрового ландшафту, де інституційні інвестори отримують юридичні гарантії, необхідні для масштабного вливання капіталу в криптоіндустрію.

Вплив МіСА та стратегій SEC/CFTC США виходить далеко за межі їхніх кордонів, змушуючи інші країни, включаючи Україну, адаптувати власне законодавство для збереження конкурентоспроможності та забезпечення високого рівня безпеки цифрових фінансів (таблиця 2).

Запровадження цих норм дозволить українським криптокомпаніям отримати доступ до єдиного цифрового ринку Європи, а держава, за допомогою інституційних регуляторів, забезпечить виведення з «тіні» мільярдні обсяги віртуальних цифрових фінансових активів, забезпечуючи при цьому високий рівень безпеки для учасників ринку криптовалют.

Висновки. Державне регулювання ринку криптовалют в Україні є необхідним кроком для виведення цифрових активів із «тіні» та забезпечення правового захисту всіх учасників ринку. Сутність цього процесу полягає у встановленні чітких правил, що балансують між інноваційним розвитком фінансових технологій та мінімізацією ризиків. Механізм регулювання базується на визначенні правового статусу віртуальних активів та впровадженні інструментів нагляду за операціями. Ключову роль у цьому процесі відіграють Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку і Національний банк України, які виступають головними регуляторами. Особливістю українського підходу є прагнення адаптувати вітчизняне законодавство до європейських стандартів, зокрема регламенту МіСА. Важливим аспектом, при цьому, залишається

Таблиця 2

Шляхи гармонізації українського законодавства у сфері державного регулювання ринку криптовалют з європейськими та американськими нормами

Сфера регулювання	Вплив ЄС (MiCA)	Вплив США (SEC/CFTC)	Українська адаптація
Статус активу	Функціональна класифікація	Тест Хауї (цінні папери)	Гібридна (за типом MiCA)
Ліцензування	Єдиний паспорт для всього ЄС	Ліцензії штатів (напр. BitLicense)	Національна ліцензія (НКЦПФР)
Оподаткування	Пільгові періоди та ПДВ-пільги	Податок на приріст капіталу	18% + 5% (пільга 5% у 2026 р.)

Джерело: сформовано автором на основі [17; 18]

впровадження ефективної системи оподаткування операцій із криптовалютами, яка б стимулювала бізнес працювати легально. Державне регулювання, також, спрямоване на протидію та запобігання відмиванню доходів отриманих злочинним шляхом та фінансування тероризму, через моніторинг підозрілих

транзакцій. Проте, надмірний контроль, може сповільнити розвиток ринку криптовалют, тому держава має дотримуватися принципу технологічної нейтральності. Успішна реалізація вищезгаданого, дозволить Україні стати одним із провідних світових хабів розвитку криптоіндустрії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про віртуальні активи: Закон України від 17.02.2022 року № 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (Дата звернення: 15.03.2026)
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні: Проект закону 24.04.2025 року № 10225-д. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/56271> (Дата звернення: 15.03.2026)
3. Грицай С. О. Правова сутність дефініції «віртуальні активи» у Законі України «Про віртуальні активи». *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 1. С. 244-248.
4. Федорова Н. В. Криптовалюта: обчислювальна система чи творча діяльність людини. Бізнес-аналітика: моделі, інструменти та технології: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (1–3 бер. 2023.). Київ: НАУ, 2023. С. 539-542.
5. Шепель, І. (2024). Криптовалюта в системі оподаткування: нові реалії та підходи. *Економіка та суспільство*, (68). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-94> (Дата звернення: 15.03.2026)
6. Лук'янук Р. В. (2023). Сучасні тенденції розвитку вітчизняного сектору в умовах правового режиму воєнного стану. *Інформація і право*, (2(45)) DOI: [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2023.2\(45\).282329](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2023.2(45).282329) (Дата звернення: 15.03.2026)
7. Макогонюк, І. Р. Криптовалюта як об'єкт цивільних правовідносин. *Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених, курсантів та студентів* : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 17 травн. 2023 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внут. справ, Наук. парк «Наука та безпека». Вінниця : ХНУВС, 2023. С. 342-344.
8. Верес І., Ярега Я. Електронні гроші та криптовалюта як засоби розрахунків у сфері електронної комерції. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 11. С. 10-15.
9. Кобильнік Д. А., Никонова М. Р. Особливості використання віртуальних активів: фінансово-правовий аспект. *Публічне право*. 2022. № 4 (48). С. 117-125.
10. Мандрик В.О., Мороз В. П. Законодавче регулювання обігу криптовалют в Україні, проблеми та перспективи їх розвитку. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2019. Т. 29. № 4. С. 67-71.
11. Нескороджена Л.Л. Криптовалюта: об'єкт цивільних прав чи засіб платежу? *Сучасна цивілістична наука в умовах гібридної війни* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 16 листопада 2017 р. Київ : Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2017. С. 162-167.
12. Яновицька А. В. Передумови та тенденції правового регулювання криптовалюти в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 7. С. 169-172.
13. Нескороджена Л. Л., Бонь Б. О., Кононець О. М. Сучасний стан правового регулювання криптовалюти в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 3. С. 197-200.
14. Капсамун С. Ю., Онищенко Ю. І. Криптовалюта як фінансовий актив для інвестування банками. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. № 25, ч. 2. С. 25-30.
15. Коркушко О. Н., Кушнір Л. А. Особливості оподаткування криптовалюти в різних країнах світу. *Облік і оподаткування*. 2024. № 85. С. 76-79.
16. Чуб П. М., Примостка О. О., Пащенко А. В. (2024). Перспективи інтеграції ринку криптовалют в банківську систему: консалтинговий аспект. *Сталий розвиток економіки*. № 3 (50). С. 185-191.
17. Борщ В. Ф. Правове регулювання обігу криптовалют: зарубіжний та вітчизняний досвід. *Правове регулювання фінансових послуг: національний, європейський, глобалізаційний виміри*: матеріали науково-практичного круглого столу (Суми, 28 січня 2022 року). URL: <https://surl.li/pprafek> (Дата звернення: 15.03.2026)
18. Кунішнікова О. О., Кобильнік Д. А. Криптовалюта як інструмент фінансового ринку. *Концептуальні шляхи розвитку науки та освіти* : матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції. Львівський науковий форум. 13-14 грудня 2021 р. (частина II), м. Львів. 2021. С. 55-56.

REFERENCES:

1. Law of Ukraine No. 2074-IX. (2022). Pro virtualni aktyvy [On virtual assets]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20> (accessed March 15, 2026)
2. Draft Law of Ukraine No. 10225-d. (2025). Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta deiakykh inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vrehuliuvannia oborotu virtualnykh aktyviv v Ukraini [On amendments to the Tax Code of Ukraine and other legislative acts regarding the regulation of virtual assets turnover in Ukraine]. Available at: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/56271> (accessed March 15, 2026)
3. Hrytsai S. O. (2022) Pravova sutnist definitsii «virtualni aktyvy» u Zakoni Ukrainy «Pro virtualni aktyvy» [Legal essence of the definition "virtual assets" in the Law of Ukraine "On Virtual Assets"]. *Analitychno-porivnialne pravo – Analytical and Comparative Jurisprudence*, no. 1, pp. 244–248.
4. Fedorova N. V. (2023) *Kryptovaliuta: obchysluvalna systema chy tvorcha diialnist liudyny [Cryptocurrency: Computational system or human creative activity]*. Business Analytics: Models, Tools, and Technologies. NAU.
5. Shepel I. (2024) Kryptovaliuta v systemi opodatkovannia: novi realii ta pidkhody [Cryptocurrency in the taxation system: New realities and approaches]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, no. 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-124> (accessed March 15, 2026)
6. Lukianchuk R. V. (2023) Suchasni tendentsii rozvytku vitchyznianoho kryptosektoru v umovakh pravovoho rezhymu voiennoho stanu [Modern trends in the development of the domestic crypto sector under the legal regime of martial law]. *Yurydychnyi naukovi elektronnyi zhurnal – Legal Scientific Electronic Journal*, no. 2, pp. 282–285. DOI: [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2023.2\(45\).282329](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2023.2(45).282329) (accessed March 15, 2026)
7. Makohoniuk I. R. (2023) Kryptovaliuta yak ob'ekt tsyvilnykh pravovidnosyn [Cryptocurrency as an object of civil law relations]. *Aktualni problemy suchasnoi nauky v doslidzhenniakh molodykh uchenykh, kursantiv ta studentiv: tezy dop. Vseukr. nauk.-prakt. konf. (Vinnytsia, May 17th, 2023)*. Vinnytsia: KhNUVS, pp. 342–344. (in Ukrainian)
8. Veres I., & Yareha Ya. (2018) Elektronni hroshi ta kryptovaliuta yak zasoby rozrakhunkiv u sferi elektronnoi komertsii [Electronic money and cryptocurrency as means of payment in electronic commerce]. *Pidpryiemnytstvo, gospodarstvo i pravo – Entrepreneurship, Economy and Law*, no. 11, pp. 10–15.
9. Kobylnik D. A., & Nykonova M. R. (2022) Osoblyvosti vykorystannia virtualnykh aktyviv: finansovo-pravovyi aspekt [Features of virtual assets use: Financial and legal aspect]. *Publichne pravo – Public Law*, vol. 4(48), pp. 117–125.
10. Mandryk V. O., & Moroz V. P. (2019) Zakonodavche rehuliuвання obihu kryptovaliut v Ukraini, problemy ta perspektyvy yikh rozvytku [Legislative regulation of cryptocurrency circulation in Ukraine, problems and prospects of their development]. *Naukovi visnyk NLTU Ukrainy – Scientific Bulletin of UNFU*, vol. 29(4), pp. 67–71.
11. Neskorozhena L. L. (2017) Kryptovaliuta: ob'ekt tsyvilnykh prav chy zasib platezhu? [Cryptocurrency: an object of civil rights or a means of payment?]. *Suchasna tsyvilistychna nauka v umovakh hibridnoi viiny: materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii (Kyiv, November 16th, 2017)*. Kyiv: Tavriyskyi natsionalnyi universytet imeni V. I. Vernadskoho, pp. 162–167. (in Ukrainian)
12. Yanytska A. V. (2022) Peredumovy ta tendentsii pravovoho rehuliuвання kryptovaliuty v Ukraini [Prerequisites and trends of legal regulation of cryptocurrency in Ukraine]. *Yurydychnyi naukovi elektronnyi zhurnal – Legal Scientific Electronic Journal*, no. 7, pp. 169–172.
13. Neskorozhena L. L., Bon B. O., & Kononets O. M. (2024) Suchasnyi stan pravovoho rehuliuвання kryptovaliuty v Ukraini [Current state of legal regulation of cryptocurrency in Ukraine]. *Yurydychnyi naukovi elektronnyi zhurnal – Legal Scientific Electronic Journal*, no. 3, pp. 197–200. (in Ukrainian)
14. Kapsamun S. Yu., & Onyshchenko Yu. I. (2019) Kryptovaliuta yak finansovyi aktyv dlia investuvannia bankamy [Cryptocurrency as a financial asset for investment by banks]. *Naukovi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, no. 25, Part 2, pp. 25–30.
15. Korkushko O. N., & Kushnir L. A. (2024) Osoblyvosti opodatkovannia kryptovaliuty v riznykh krainakh svitu [Features of cryptocurrency taxation in different countries of the world]. *Oblik i opodatkovannia – Accounting and Taxation*, no. 85, pp. 76–79.
16. Chub P. M., Prymostka O. O., & Pashchenko A. V. (2024) Perspektyvy intehratsii rynku kryptovaliut v bankivsku systemu: konsaltnyhovyi aspekt [Prospects for integrating the cryptocurrency market into the banking system: Consulting aspect]. *Stalyi rozvytok ekonomiky – Sustainable Development of Economy*, vol. 3(50), pp. 185–191.
17. Borshch V. F. (2022) *Pravove rehuliuвання obihu kryptovaliut: zarubizhnyi ta vitchyzniani dosvid* [Legal regulation of cryptocurrency turnover: Foreign and domestic experience]. Sumy State University. Available at: <https://surl.li/ppafek> (accessed March 15, 2026)

18. Kunishnikova O. O., Kobylnik D. A. (2021) Kryptovaliuta yak instrument finansovoho rynku [Cryptocurrency as a financial market tool]. Kontseptualni shliakhy rozvytku nauky ta osvity: materialy IV mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii. Lvivskyi naukovyi forum (Lviv, December 13th–14th, 2021), part II. Lviv, pp. 55–56. (in Ukrainian)

Дата надходження статті: 19.03.2026

Дата прийняття статті: 14.04.2026

Дата публікації статті: 17.04.2026